

Sermo

Dei et in triduo reedificas. mouentes capita sua super euz. et dicentes. Alios saluos fecit: seipm non potest saluu facere. Ipse autem dulcissimam orationem reddidit: dicens. Pa- ter dimitte eis. quia nesciunt quid faciunt. De his duobus generibus martyrum dic Gre- go. Ferre contumelias et odientem diligere martyrum est in occulta cogitatione.

Tercium genus martyrum quod ab anima deo of- ferimus consistit in subtracie gracie dilatio. Homo enim deuotus assuetus visitatione diuina et spiritualibus influentibus frequenter de libutus: si ut assolet huc gratia subtrahitur: grauissime conturbat. nec est genus martyrum quod huic dolori equipolleat: si tamen diu- tuis suspendat. **H**omo enim a gratia sic de relictus credit se dominum offendisse: et eius amiciziam perpetuo perdidisse. **D**icit Ber. Anima que semel accepit a domino et didicit intrare ad seipsum. et in intimis suis dei pre- sentiam suspirare et querere faciem eius: ne scio an vel ipsam gehennam expiri ad tempus horribilium penalius ducat: quod post sub- stantialis studij gustataz suavitatem exire de nro ad illecebras et molestias carnis. **D**ico vobis quod nihil est quod in tantum formidet quisquis hoc beneficium semel accepit quod ne gratia derelictus necesse habeat tenuo egredi ad car- nis consolaciones: uno desolationes rursum quod carnali sensu sustinere tumultus. Qui ergo ad premium martyrum festinat prescripta exercitia deo exhibeat et pro martyre suscipi- etur.

CV. De saucta Katherina.

Ec est Virgo sa- piens quā domin⁹ vigilante in- uenit. **D**icit Ber. Digne deo

spirituali matrimonio copulatur: quae si⁹ di- lectionis intuitu: virorum conubia: carnis de- licias: mundi gloriam contempserunt.

In verbis ergo ppositis a triplici prerogati- ua beata katherina commendatur. scilicet a car- nis incorruptione: anime illustratio: operum circumspectio. **P**rimū ibi. **D**e cest virgo se- cundum ibi: sapiens: tertium ibi: quā domi- nus vigilante inuenit. **N**am te primo scili-

ter de eius virginitate in legenda sua dicit. quod cum Paxenti ei diceret. **N**ō te quasi fa- mulam habere cupimus: sed ut regina po- tens et electa in regno meo triumphabis. **R**e- spondit katherina. Attende et tu rex et diser- ne quem magis eligere debeam. an potentez eternū et gloriosum et decorum: aut infirmum mortalem ignobilē et deformē. **D**e secundo scilicet anime illustratio iterum in legenda sua dicit. quod cum virgo cum oratoribus disputa- ret: et eos apertis rationibus sapienter consu- taret obstupefacti sunt: et quid responderent prius non habebat. **C**inde unus ex eis sic ait. **D**e c puerilla in qua spiritus dei loquitur sicut nos in admirationem couertit: ut nihil contra christum dicere valeamus. **E**cce quā tam illustratio scientie habuit: per quā paten- ter quīquaginta oratores sapientissimos con- uincebat. **A**pparuit etiam eius sapientia emi- nens in hoc quod suum regnum divitias et glori- am: corpus et anima que temporaliter flores possidebat: in perpetuas divitias et gloriam conmutauit. **D**e tertio autem sc̄ operum circumspectio ibidem legitur. quod cum rex gra- uiſſima ei tormenta minaret: vnde dicit. **Q**ues- cunq tormenta excogitare poteris ne deferas quia corpus et animaz meam et omnia mea illi offerre desidero qui se totum mihi dedit et omnia que habet. **E**cce quod circumspecta huc virgo extitit. que cognovit quod passio domini ipsam ad similem vicissitudinem obligauit. et huc te eius commendatio. et horum triū mem- brorum quodcum ad eam pertinet expositorē bre- uiter tacta sufficiat. **N**unc sermo ad nostras edificationem retorquendus est. ut qui hanc virginem voluerint honorare ipsam studeat imitari. **V**arimus enī honorquez sanctis possumus exhibere in hoc consistit: si eos pro viribus studebimus imitari. **C**lamant enim de celo et dicunt singulis nobis illud Actu. **R**espice in nos. ac si dicant. **S**icut nos vi- denis propter teuz et eius regnum res corpus et animaz posuisse. sic et vos faciant. non de- clinantes nec ad dextram nec ad sinistram. **I**nspiens enim est qui ad regnum celorum pue- nire desiderat sine via. **D**e qua dicit Ber. **D**e cest via et non alia ut quis res corporis et animaz pro deo ponat sicut ipse eadem pro

Concupiscentia. rancor. calidus. sub pro- nius. i. voris. fuitatis.

Mte Orator. et actor. de- fensor. praticans. causidicus aduocatus

nobis posuit. **C**upientes ergo cum
hac virgine in terris sacrificari et cu[m] ea in
celo eternaliter glorificari: primo studeam⁹
habere loco virginitatis in corpore cōtinen⁹
tiā et sobrietate; secundo in anima sapien⁹
tiā et puritatem; tertio in operibus con⁹
stantiam et cōtinuitatez. **P**rimo dico habe⁹
amus in corpore continentia[n]ib[us] penitus
admittentes qđ sinceritatē fidei per quā deo
in baptismo copulamur corrūpat. sed fidelis⁹
ter adherentes ei. p[ro]tineam⁹ nos ab om̄ibus
qne eandē adhesionē inter nos et deu[er]os viola⁹
uerit. quia ut ait Augusti. **S**icut violatio
corporis violat et corrūpit virginitatē: sic et
violatio fidei corrumpit mentis integritatē.
Et subiungit. Clirginitas carnis corp⁹ inta⁹
ctu[er]z. sed virginitas mētis fides incorrup⁹.
qđiu ergo seruam⁹ deo fidei veritatē ipsi fi⁹
deliter adherentes: tam diu mentis integrati⁹
tatem quā pro virginitate accipim⁹ custodi⁹
mus. **O** si fidem violauimus peccatis nos
nequiter p[re]sternētes: per penitentiā et satisfa⁹
ctionem nos reparem⁹: et in posterū similia
caueam⁹ et deo itez adh[er]team⁹. et eadē adhe⁹
sio et p[re]tinētia nobis iterū p[ro] virginitate ap[er]⁹
tatur. et si non qđum ad aureolā saltem qn⁹
tum ad meritū. **N**on solum autē vocamus
continentia a carnis illecebris abstinentiaz
sed omniū delectabiliiū carentiam cōtinenti⁹
am nominam⁹. **N**uncq[ue] enim i spirituali stu⁹
dio potest p[ro]ficerre religiosus vel etiā xpian⁹
in statu salutis p[re]fisteret: nisi a carnalib[us] tele⁹
cationibus que sine peccato mortali admit⁹
ti non possunt ex integro renūcient penit⁹ p[re]⁹
pter deu[er]os. **H**inc de religiosis dicit Job. La⁹
pides excavat aq[ue] ac si dicat. Aque p[ro]solatio⁹
nū excavant. i. euacuāt oībus bonis lapides
i. religiosos. qui q[ui] ad resistendū malis debe⁹
rent tanq[ue] lapides esse: vel carnaliiū consola⁹
tionū deberent esse insensibiles tanq[ue] lapis.
quia quātum foris delectamur: tanto intus
cōsolationib[us] euacuamur. si multū: mul⁹
tu[m]: si parū: parum. quia ut ait Berni. Nū
q[ue] illicum illis miseri poterunt in eternu[er]z.
Hinc H[ab]see. ix. dicitur. Noli letari israhel si⁹
cūt populi. quia sicut ait Grego. Si delecta⁹
mur in infimis sine delectatiōe erimus de⁹
sumis. De hac p[re]tinētia monemur Eccl.

xxx. Longrega et contine cor tuū in sanctita⁹
te. Secundo non solū habenda est in corpo⁹
re cōtinētia: sed etiam sobrietas. **C**ecidit
Dec autem sobrietas in triplici exercitio cu⁹
stoditur. scilicet in necessarioz moderata frui⁹
tione exterioroz cauta gubernatio[n]e in discipli⁹
na morū humili et deuora exhibitiōe. **D**is
imo dico sobrietas custodiēda est in necessaria⁹
moderata fru[er]tione. ut sola necessitate
cōtent: nihil supfluitatis penitus admittas⁹
mus. Omnes enim res temporales deus cre⁹
avit ut nostre necessitati subueniat: non sup⁹
fluitati seruāt. Unde quoties supfluis vti⁹
mur: proximos nostros qui carent necessari⁹
is spoliām⁹. **H**inc Berni. Fāci virti in om̄i⁹
ni qđ agunt studiosissime inuigilāt: ne quid
plus ab eis necessitas fuerit infirmitas qđ sibi
debetur exigat. ne sub necessitatis pallio vi⁹
cium in eis voluptatis succrescat. Sumenda⁹
ergo sunt que necessitas exigit: que edens⁹
do libido suggerit. quia sic voluptas sub ne⁹
cessitate se palliat ut vix eam perfici⁹ quisq[ue]
discernat. **T**ercia sobrietas custodiēda est
in exteriorū sensu[n] gubernatio[n]e. semper enim
refrenandi sunt ab illicitis: ne hauriant illis
cāq[ue] introsluz recepta noxia subministret.
Eccli. Clirginem ne cōspicies ne forte scan⁹
dalizeris in decore eius. quia qđ non licet co⁹
cupiscere: nō licet aspicere. Propter qđ mo⁹
net Berni. dicens. **H**abeat homo dei sensus⁹
suos non duces: sed seruētes ei. habeat om̄i⁹
nino familiā suā sic ordinatā ut dicat hu⁹
ic veni et veniat. et alteri vade et vadat. et filio⁹
suo fac hoc et faciat. **T**ertia sobrietas custodi⁹
enda est in morū humili exhibitiōe. ut om̄i⁹
nes videntes cōuersationē nostram propter
exterioris hominis decentiā edificant. et hoc
hortatur domin⁹ dicens. Luceat lux vestra. **S**ic
coram hominib[us] ut videant opera vestra bo⁹
na: et glorificent patrem vestrum. Et Ep[ist]o⁹
stolus. Prouidētes bona non solum coraz⁹
deo ic. Item Eccli. Cōtra te in domi[n]u[m] di⁹
scipline. Berni. Cōuersare simpliciter inter
fratres. deuotus deo. magistro subditus. se⁹
nioribus obediens. minorib[us] cōtemperans.
angelis placens. verbo utilis. corde būlis.
mansuetus ad omnes. Et nota differentiaz⁹
inter cōtinētia et sobrietatem. qđ cōtinētia

*Sobrietas et ea exercitio
custodienda*

*Si quis aliter videt
et sobrietate*

Bermon

2° p. 2

Sapiēna

Sapiēna & desirū

Puritas

Duo fūrū

consistit in abstinentia malorum, sobrietas vero in moderata fruitione bonorum. De his tribus partibus sobrietatis dicit Christus. Vnde soberia passiones omnes cohibet, sensus gubernat, sermonem regit, totum hominem subregula discipline cōponit. Secundo in anima habeamus sapientiam et puritatem: que duo summe sunt necessaria ad salutem. Nam de sapientia dicit Ambrosius. Sicut sole mundus sic splendor sapientie indiger animus. Primo in anima nostra habemus sapientiam, non huius mundi que tumultuosa est, nec illaz quae carnis est que est impudica, namque est mundus: scilicet auctoritas est apud deum, que autem carnis inimica est deo, sed eam quaz diffinit Jacobus dicens. Quae desursum est sapientia primum quidem pudica est contra impudicam que carnis est, deinde pacifica contra tumultuosam que mundi est, illa enim sapientia facit vere sapientes. Talem enim sapientiam diffinit nobis Bernardus dicens. Sapientia que desursum est ipsa est per quam nobis singula sapiunt, prout sunt. Et subiungit. Inuenisti plane sapientiam si praetere vite peccata desfleas; si presentia parvipedias; si futuram vitam toto desiderio concupisces, et hoc est sapere singula prout sunt, nec solum sicut sunt in intellectu: sed sicut sapientia in affectu. Hac sapientia si a via nostra illustrata fuerit: nequaquam admittitur quaeque mali, nec hoc contenti: sed nequaquam negligimus que sunt bona. Vala autem non admittere: bona vero non negligere est suprema sapientia: immo supra felicitas huius vite. Nam de hac sapientia dicit Proverbi. viii. Vero est sapientia cuius opibus preciosissima et omne desiderabile non potest huic comparari. Secundo in anima nostra habemus puritatem. Ipsa enim puritas consequens est ad sapientiam, quia ut dicitur Sapientia. Nihil intrat in illam iniquitatem. Vera enim sapientia nullam penitus impuritatem admittit. Hac autem puritatem si in nobis plantare cupimus, duos sunt necessaria, ut videlicet peccatum cum summa diligentia caueamus, et si quid irreperieris statim exhortiamus. Nam de primo monemur Deutero. ix. Caue te forte de cipiatur cor vestrum, nec recedatis a domino: sed per culpam peccati, seruatisque diu in alienis quae sunt

vicia et peccata. Item Iob. Caue ne vobis peccato consentias. Item Job. Caue ne declines ad iniquitatem. Quid si cauere cupimus: sciendum quod tres sunt triu per quos omnis imputitas in conscientia tanquam insentiam confluit, scilicet cogitationes, locutiones, operaciones, et hi triu sunt cum summa diligentia obturandi, quod facere monemur. iiiij. Reg. iij. ubi dicitur. Cunctos fontes obturabitis, si quod autem ireciperis per qualitercumque negligentiam non finis introcessus nullatenus demorari. Et hoc facere monemur. Levit. xvij. In hac die ab omnibus peccatis vestris coram domino mundamini. Glo. in hac scilicet die qua peccauimus. Item Proverbii. xx. Homo sapiens exhaustus illud: scilicet peccatum. Hec duo tam diu ageres et ageudo continuantes quousque remissionem nobis conscientia attestet, vel quod maius est per spissitudinem remissio inspirat, nec aliquiliter demus nobis vanam et seductoriam spez super indulgentiam peccatorum quousque alterum istorum testimoniorum nobis detur. Aut huc duo testimonia dari possunt: prius lucide in scriptura. De primo enim dicitur Job. Si conscientia nostra non reprehendetur nos: fiduciam habemus ad deum, scilicet in remissione peccatorum. De secundo Bernardus. Quia ad hoc ventum fuerit: spissitatem evidenter nobis inspirat remissionem peccatorum: dic in cordibus noster. dimissa sunt tibi peccata. Hoc autem testimonium dei certus est quod primus. scilicet conscientie iuxta sententiam salvatoris dicitur. Si testimonium ab hominibus accipitis: testimonium dei maius est. Haec testimonium conscientie dat quidem spem et fiduciam, nullam autem certitudinem dicente apostolo. Nihil mibi conscientia sum: sed non in hoc iustificatur tu, qui enim iudicat me dominus est. Ahi dicat. Quia conscientia attestet mibi remissionem peccatorum: nullam tamen mibi ex hoc permittit certitudinem. Quare? Quia solus deus by me veraciter iudicare potest em deus videre peccata mea quod ego non video. Testimonium autem dei qui veritas est dat certam noticiam: domino dicente. Spissitatem docebit vos omnem veritatem. Si ergo docet oculorum veritatem docet etiam illa. Hic Bernardus. Spissitatem certissima signa imprimunt cordib[us] nostris quod remissionem peccatorum sumus fiduci aliter presecuti. Tercio habemus operationem constantiam et continuatatem. Hec enim duo oib[us] non

Costaria Constantias

stris opib⁹ dant virtutē efficaciā ⁊ valorem.
qz sine his oia opa vacua sunt meriti ⁊ vir-
tutis. Nam de p̄stantia dicit Greg. Qd̄ aīa
est in corpe: granū in palea: hoc est p̄stantia
in ope. De p̄tinuitate vō dicit. Qui pseue,
rauerit v̄sqz in finez hic salu⁹ erit. Hec duo
breuiter p̄curretes sciendū ē q̄ triplex est cō-
stantia. s. deuotōis. opatiōis. ⁊ tribulatōis.
in quib⁹ verissime virtus p̄stantie dīoscit. q̄
in singulis istis tribus mutat nomē. Nam
p̄stantia vt est deuotōis voca⁹ p̄fidētia. prout
aut̄ est opatiōis dicit magnificētia q̄si ma-
gna faciēt. cu⁹ vō est tribulatōis voca⁹ pati-
entia vel tolerātia. Est itaqz p̄stantia deuotio-
nis cū deuoti hōies magna fiduciā in deum
hōbētes audēt magna petere: ⁊ petita fiduci-
aliter sine hesitatōe sperare. ⁊ tales q̄ntum/
cūqz audere possunt: tantū erūt sine dubio
accepturi: iurta. pmissiō dñi. Quēcunqz lo-
cum calcauerit pes vester. vester erit. Qd̄ ex-
ponit Ber. dices. Quaten⁹ pedē fiducie p̄/
rexeris ea ten⁹ possidebis. ⁊ hec magnanimi-
tas deuotōis a sanctis doctorib⁹ cōmendat.
Hinc Ber. Sunt qui ascēdentes ad cor-
altū: de maiori spūs alacritatē ⁊ puritate cō-
scientie magnanimiores facti p̄sueuerūt au-
dere magna. ⁊ hi p̄ fidei magnitudine digni-
inueniūt qui inducunt in omnē plenitu-
dinē grātia⁹: dñi. pmissiō. Cade mēsura
q̄ mensi fueritis t̄c. Magna ergo fides ma-
gna meret. tales ergo magna audēt q̄r̄ ma-
gni sunt. ⁊ que audēt obtinet. Secūda cōsta-
tia est opatiōis p̄ quā audacter audem⁹ ag-
gredi difficultia ardua ⁊ laboriosa opa exerce-
re. De hac cōstantia opis dicit Proverbi.
Cogitatōes robusti semp̄i abūdantia sun-
piger aut̄ in egestate est semp̄. manus autē
fortiū dinitias parat. Tūc ergo p̄stantia opa-
tionis cōsequimur: si in dei opib⁹ asuefacti
grātia ⁊ laboriosa aggredi nō primeſcimus
De quib⁹ dicit Hiere. ix. Ingressi sunt ar-
dāna ⁊ ascedunt rupes. Hinc Job. xxix. In
arduis ponat nidū suuz. Qd̄ est dicere. In
arduis. s. opib⁹ ponat nidū cōuersatōis sue
Tic ⁊ nos opem⁹ ardua ⁊ difficultia imitā-
tes p̄ modulo nostro dñm. cni⁹ omnia opa
erāt difficultia ⁊ pfecta. Hinc hortat nos do-
min⁹ ysa. xxxv. Cōfortate manus dissolutas

⁊ genua debilia roborate. Tercia p̄stantia cō-
sistit in imp̄terita suffertē tribulationuz.
cum patiēter imo libenter ⁊ intrepide suffe-
rimus quascūqz tribulatiōes. siue sint passi-
ones innate quas ex corruptiōe nature suffe-
rimus: per quas tanqz per machinas demo-
nes nos impugnāt. siue sint passiones illas/
te quib⁹ dñs misericorditer nos affugit. si/
ue etiā sint passiones affectate: hoc est volū/
tarie assumptae. In quibus omib⁹ si deo pla-
cere cupimus: debem⁹ imp̄teriti stare ⁊ in/
cōcussi. Secundo habeam⁹ in opere non so-
lum cōstantiam: sed etiā cōtinuitatem. vt
sicut fortia opera facimus per cōstantiaz: sic
eadem fortia sunt multa per p̄tinuitatē. Qd̄
Eccl. monemur. vbi dicit. Quodcūqz po-
test manus tua facere instanter operare. q̄a
nec sapientia: nec scientia: erūt apud inferos
quo tu p̄peras. Item Eccl. viii. Jane semi-
na semen tuu⁹: ⁊ vespere non cesser manus
tua. quia erit merces operi tuo. Hinc Ber.
Nulla vñqz seruū dei inueniat. non dico di-
ea sed nec hora: nisi vel exercitij labore vel p/
ficiendi studio: vel in experientie dulcedine.
vel fruendi gaudio. Ad qd̄ p̄ducat nos t̄c.

CVI. De sancta Cecilia.

Oecilia famula
tua domīe q̄si apis tibi argumē-
tosa deseruit. Dicit Sapientia.
Brevis in volatilibus apis: ⁊ initium dul-
coris habet fructus eius Eccl. xij. In verbis
xpoſitōis p̄aino cōmendat ecclesia istaz vir-
ginem comparās eam api propter solertiaz
operandi. Habet autē apis vt in libro de na-
turis dicitur multas proprietates in opera-
tione mellis sui. quibus informamur vt si
mel spūſanci in alueolo cordis nostri com-
portare cupimus: istam apeculā imitemur.
Haz et ista virgo sancta Cecilia imitata est
eam: et ex hoc mel scilicet spiritus sanctus (de
quo dicit Eccl. xxiij. Spiritus meus super
mel dulcis) in sui cordis alueolo aportauit:
⁊ per consequētū nūc est translatā ad gaudia
celi. vbi sicut Job. xx. dicit. Riuulis flumis
torrentis mellis ⁊ butiri perpetuo sociatur.
Aut̄ octo p̄petrates apū quib⁹